

7. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri Konferansı”Sağlık Bilişimi ve Analitiği”
9-11 Aralık 2020
Bakırçay Üniversitesi, İzmir, Türkiye

DİJİTAL YERLİLERİN DİJİTAL OKURYAZARLIKLARI

Murat SAKAL
murat@mu.edu.tr

Sunum İçeriđi

- Giriş
 - Dijital Yerli / Dijital Okuryazarlık (DO) Kavramı
- Çalışmanın Amacı
- Yöntem ve Bulguları
- Sonuç ve Öneriler

DIJİTAL YERLİ KAVRAMI

DİJİTAL OKURYAZARLIK KAVRAMI

Dijital okuryazarlık, bilgisayar okur yazarlığı veya dijital becerilerden farklıdır.

Çalışmanın Amacı

- Neden böyle bir çalışma?
- Öğrencilerin bildiği bizim görmek istediğimiz mi?

Üniversite öğrencilerin dijital okuryazarlık farkındalıklarını ortaya koymak

Çalışmanın Yöntemi

- Araştırmanın evreni Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi **bilgisayara giriş konulu dersi alan** üniversite öğrencileridir.
- **Gelişigüzel örnekleme** tipine uygun 750 örneklemin araştırmanın modeline cevap verebileceği ön görülmüş ve verilerin ön analizi sonrası **733** öğrencinin verdiği yanıtlar analize dahil edilmiştir.
- Sulak (2019)'ın geliştirdiği “Dijital Okuryazarlık Ölçeği” kullanılmıştır.
- Çalışma demografik sorularla desteklenmiştir.
- Google Formlar kullanılarak veriler toplanmıştır.

Verilerin Analizi ve Boyutları

- Faktör analizi ile çalışmanın boyutları ortaya kondu.
 - KMO: 0,956 %61 oranında boyutlar örneği açıklamakta
- Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları

	DO Boyutlar	Özdeğer	Açıklanan Varyans(%)	Birikimli Varyans(%)
1	Öğretim Teknolojileri Bilgisi	15,428	35,064	35,064
2	Bilgi İletişim Araçları Kullanımı	6,101	13,866	48,930
3	Teknik Bilgi	2,524	5,737	54,667
4	Ofis Yazılımları Kullanımı	1,739	3,952	58,619
5	Sosyal Medya Kullanımı	1,233	2,803	61,422

Çalışmanın Bulguları

Demografik Sorular Üzerinden Bulgular	fi	%
Cinsiyete Göre Dağılım	733	
Kız	416	%56,08
Erkek	317	%43,2
Lisans / Ön Lisans		
Lisans	463	67,3
Ön lisans	240	32,7
Bölümün bilgisayarla ilgisi		
Bilgisayar ile ilgili	96	% 13,1
Bilgisayar ile ilgisiz	637	% 86,9
İnternet Kullanım aralıkları(saat)		
0-2	49	6,7
2-4	139	18,9
4-6	208	28,3
6-8	154	21,0

Çalışmanın Bulguları

Cinsiyet - Boyutlar

- **Bilgi iletişim teknolojilerini kullanma** anlamında kız öğrencilerin ($\mu=4,47$) erkek öğrencilere göre ($\mu=4,30$) ortalamasının daha fazla olduğu görülmüştür. ($t=3,300, p=0,001$)
- Kız öğrencilerin **ofis yazılımlarını kullanmada** ($\mu=3,76$) da yine erkek öğrencilere göre ($\mu=3,55$) farkındalıklarının fazla olduğu ifade edilebilir. ($t=3,003, p=0,003$)
- Öğrencilerin **bilgi teknolojilerinde karşılaştıkları problemlerle baş etme** anlamında önceki bulguların aksine erkek öğrencilerin ($\mu=4,26$) bu yönde çözümleri ile kız öğrenciler arasında ($\mu=3,93$) anlamlı bir farklılık bulunmuştur. ($t=-5,102, p=0,000$)

Çalışmanın Bulguları

Lisans/Ön lisans – Boyutlar

- Tüm boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunmuş ve lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilere göre dijital okuryazarlık boyutlarının yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

	Okul Türü	N	Ortalama
Öğretim Teknolojileri Bilgisi	Lisans	493	2,4512
	Ön Lisans	240	2,2375
Bilgi İletişim Araçları Kullanımı	Lisans	493	4,4962
	Ön Lisans	240	4,2023
Teknik Bilgi	Lisans	493	4,1276
	Ön Lisans	240	3,9729
Ofis Yazılımları Kullanımı	Lisans	493	3,8178
	Ön Lisans	240	3,3833
Sosyal Medya Kullanımı	Lisans	493	4,5406
	Ön Lisans	240	4,2917

Çalışmanın Bulguları

Bilgisayarla ilgili bölüm olma/olmama– Boyutlar

- Bilgisayarla ilgili bölüm lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

	Bilgisayarla İlgili Bölüm Olma Durumu	N	Ortalama
Öğretim Teknolojileri Bilgisi	İlgili	96	2,8549
	İlgisiz	637	2,3098
Bilgi İletişim Araçları Kullanımı*	İlgili	96	4,4972
	İlgisiz	637	4,3853
Teknik Bilgi	İlgili	96	4,5510
	İlgisiz	637	4,0055
Ofis Yazılımları Kullanımı	İlgili	96	4,1750
	İlgisiz	637	3,6003
Sosyal Medya Kullanımı	İlgili	96	4,6901
	İlgisiz	637	4,4243

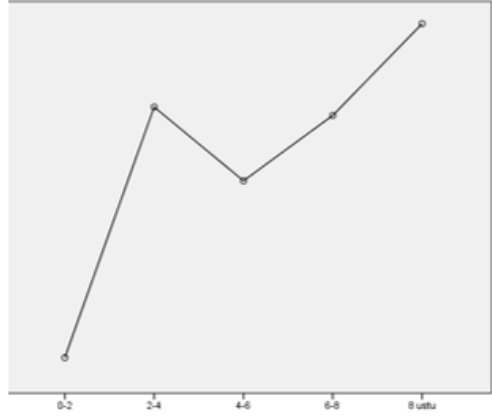
Çalışmanın Bulguları

Anabilim dalları - boyutlar

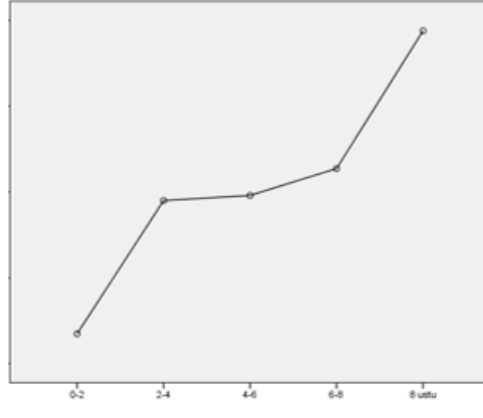
- Bölümler, analiz edilerek dört temel anabilim dalına indirgenmiştir (Sağlık, Fen, Sosyal, Eğitim)
- Eğitim bilimleri bölümleri öğrencilerinin DO farkındalıklarının **teknik bilgi boyutu dışında** ortalamalarının diğer anabilim dallarına göre fazla olduğu görülmüştür.
- Fen bilimleri öğrencilerinin teknik bilgi boyutu diğer ana bilim dallarına göre daha yüksek bir ortalamaya sahiptir
- Sağlık bilimleri anabilim dalı bölümlerinin öğrencilerinin DO farkındalıkları tüm boyutlarda en az ortalamaya sahiptir.

Çalışmanın Bulguları

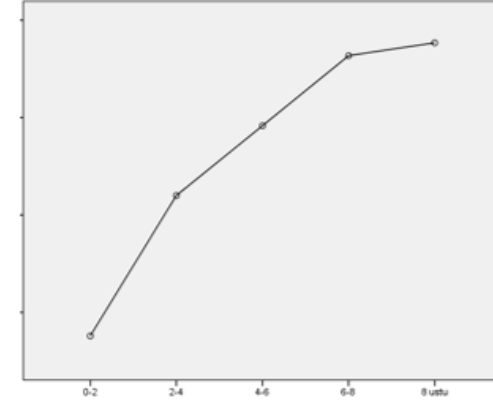
Internet kullanım sıklığı - boyutlar

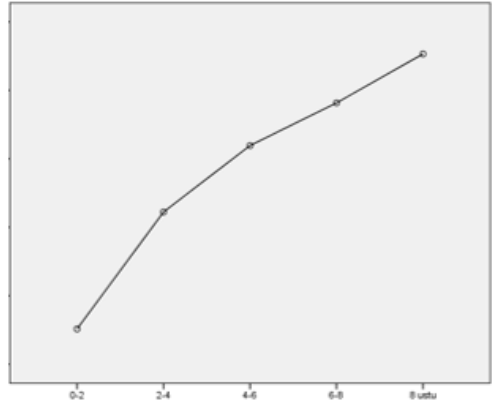
Öğretim Teknolojileri Bilgisi

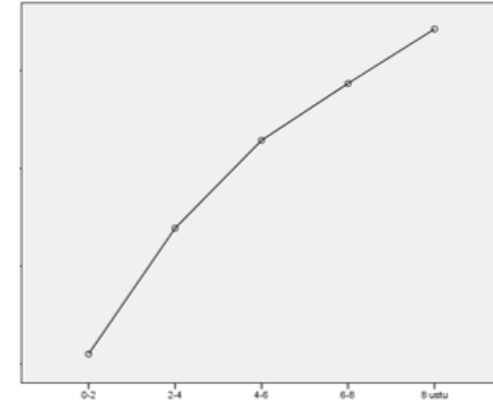
Bilgi İletişim Araçları Kullanımı

Teknik Bilgi

Ofis Yazılımları Kullanımı

Sosyal Medya Kullanımı

Şekil 1. DO boyutlarına göre günlük internet kullanım sıklığı

Sonuç ve Öneriler

- Boyutlar içinde **en yüksek** farkındalık sosyal medya kullanım boyutundadır.
 - Akıllı telefon kullanımının yaygınlaşması bu farkındalığın oluşmasına sebep unsurların başında gelmektedir.
- Öğretim teknolojileri kullanımı boyutu, öğrencilerin almış oldukları eğitimlere paralel kullandıkları teknolojiyi temel aldığından ortalaması diğer boyutlara göre **düşük** çıkmıştır.
 - Özellikle mesleki yazılımların, donanım ve araçların kullanımı yönünde eğitimlere ve bu farkındalığı öğrenciler nezdinde arttıracak içerik planlamaları ve müfredat değişikliklerinin yapılması önem arz etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

- Özellikle ön lisans bölümleri mesleki yeterlilik adı altında açılan bölümlerden oluştuğu için bu DO farkındalığına öncelikli önem verilmemiş olabilir.
- Benzer durum Sağlık bilimleri öğrencileri içinde geçerlidir.
 - Günümüz bağlamında düşünüldüğünde doğru bir içerik ve müfredatla DO farkındalığını sağlanabilir.
- Çalışma farklı üniversitelere, hatta ilk ve orta dereceli öğrencilere uygulanabilir.
- Özellikle mesleki anlamda kullanılacak teknolojilerin öğrenilmesi öğrencilerin dijital okuryazarlıklarının farklı okuryazarlık (teknoloji, web, çoklu ortam vs.) becerilerinin artması sağlanabilir.

7. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri Konferansı”Sağlık Bilişimi ve Analitiği”
9-11 Aralık 2020
Bakırçay Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Teşekkürler...

Murat SAKAL
murat@mu.edu.tr